

Sergej Kozlov

Iliustravo

Sigutis Aeh

Ežiņkas rūke

ir dar 100
istoriņu apie
Ežiņku un
Meškinu!

Ežinkas rūke

Versta iš:
Сергей Козлов
ВСЁ О ЁЖИКЕ, МЕДВЕЖОНКЕ,
ЛЪВЁНКЕ И ЧЕРЕПАХЕ
Азбука-классика, Санкт-Петербург, 2006

Сергей Козлов
ЁЖИК В ТУМАНЕ
Русич, Смоленск, 2006

Septintasis leidimas

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos
integralios bibliotekų informacinės sistemos
(LIBIS) portale ibiblioteka.lt
Russian text of Sergei Kozlov's Work Copyright ©
2008 by Sergei Kozlov
The rights for the Lithuanian edition are acquired
via FTM Agency, Ltd., Russia, 2008 / Lietuvių k.
išleista susitarus su FTM Agency, Ltd., Rusija, 2008
© Iliustracijos, Sigutė Ach, 2010
© Vertimas į lietuvių kalbą, Dalia Saukaitytė, 2010
© Leidykla „Niekio rimto“, 2024

ISBN 978-9955-683-97-1

Sergej Kozlov

Žiukkas rūke

Iliustravo *Sigitė Ach*

Iš rusų kalbos vertė
Dalia Saukaitytė

Vilnius
2024

Ruduo

Kaip Ežiukas su Meškiuku keitė dangų

Kartą gyveno miške Ežiukas ir Meškiukas. Gyveno gražiai, draugiškai, bet kartkarčiais jiems nutikdavo nepaprastų dalykų... Štai ir šiandien...

Per mišką, per lauką, į kalnelį, nuo kalnelio, rąsteliu, rąsteliu... ritorsi Meškiukas ir šaukė:

– E-ežiu-u-uk! E-ežiu-u-uk! Ką aš radau! Ką radau! Ką radau!

– Ką? – išlindo iš pienių Ežiukas.

– Buldu kuldu, šuldu kuldu! – uždusęs suburbuliavo Meškiukas. –

Supratai?

– Ne-a.

– Buldu kuldu, šuldu kuldu! Na, ar dabar aišku?

– Ne, – papurtė galvą Ežiukas.

– Et! – ir vėl suburbuliavo, sumarmaliavo tiesiai Ežiukui į ausį. – Na?

– O kur? – paklausė Ežiukas.

– Lekiam!

Meškiukas čiupo Ežiuką už letenėlės ir kiek kojos neša pasileido atgalios – rąsteliu, rąsteliu, nuo kalnelio, į kalnelį, per lauką, – kol pribėgo mišką.

– Štai! – praskleidė krūmus Meškiukas.

Priešais juos miško aikštelėje, pridengta žalumos, stūksojo sukrypusi daržinė, iš tolo primenanti kupranugarį. Ant „nugaros“, tiesiai virš durų, buvo pakeverzota:

DANGŪS

– Dan-gūs, – skiemenimis perskaitė Ežiukas.

– Na, ką pasakysi? Gali duoti jam žolytės.

– Kam?

– Kupranugariui! – ir Meškiukas dingo daržinės viduje.

„Padėk!“ – tuoj pat išgirdo Ežiukas ir po akimirkos pamatė patį Meškiuką, išsvirduliuojantį iš daržinės su didžiuliu ritiniu, sakytum koku kilimu, ant peties.

– Kas čia? – paklausė Ežiukas.

– Čiupk, – paliepė Meškiukas.

Per mišką, per lauką, į kalnelį, nuo kalnelio, rąsteliu, rąsteliu... dūmė dabar Ežiukas su Meškiuku, o jiems ant pečių, tarsi rąstas, dūmė ir tas nežinia koks daiktas.

Kai jie pribėgo du menkučius kelmelius vidury lauko, Meškiukas riktelėjo:

– Stok! Tinkamiausia vieta! – ir numetė ritinį ant žolės.

Alsiai čirškė žiogeliai, upėje lyg įbesta atsispindėjo dygi saulė.

– Tinkamiausia – kam? – pasiteiravo Ežiukas.

– Tam! – ir Meškiukas, lipdamas ant kelmelio, kad uždainuos, kad užburkuos:

*Pakeisime mes dangų,
Pakeisime mes dangų,
Pakeisime mes dangų –
Gū gū gū!*

– Pakeisime – ką?.. – net prasižiojo Ežiukas.

– Dangų, – lyg niekur nieko atsakė Meškiukas. – Karšta! –

pasilypėjo ant kelmelio, užkabino letena išdegusį, saulėje išblukusį dangų ir – truktelėjo.

O dangus – tik pamanykite! – nepatenkintas susiraukė, tada kaip staltiesė ėmė šliaužti žemyn, o saulelė nusirito lyg druskinė ir nukrito anapus miško.

– Ką tu darai? – sušuko Ežiukas. – Ką tu čia išdirbinėj?!

Bet buvo per vėlu. Atsistojęs ant kelmelio, Meškiukas jau taikė naują dangų, pūškavo, dvėsavo ir braukėsi nuo kaktos prakaitą.

– Padėk! – urgtelėjo jis.

Ir dviese jie ištempė naują dangų, per kurį pirmiausia nusidriekė graudžiai klykiančių gervių virtinė, o tada... pabiro smulkus lietutis.

– Et! – susikrimto Meškiukas ir trinktelėjo sau letena per šlaunį. – Negerai!

Jis nudrėskė naująjį dangų, paskubomis suvyniojo į ritinį, „čiupk!“, – linktelėjo Ežiukui ir užsimetė ant peties savąjį galą...

– O kas bus... ten? – vos išlemeno Ežiukas ir bedė letenėle aukštyn, kur buvo visiškai tuščia. – Juk ten nieko nebėra...

– Pabus šitaip, – atsakė Meškiukas.

Ir jie nukūrė.

Tuo pačiu keliu – į kalnelį, nuo kalnelio, per lauką, rąsteliu, rąsteliu – jie dūmė naujo dangaus ir tempė senąjį su klykiančiomis gervėmis; nuo jo lašėjo vanduo.

– O kokio dangaus mums reikia? – pakrantėje paklausė Ežiukas.

– Kad būtų nekaršta, nešalta, nešlapia ir netamsu!

– Argi taip... būna? – Ežiukas net stabtelėjo, ir Meškiukas galiuką pabėgėjo vienas su klykiančiomis gervėmis, bet apsižiūrėjo ir grįžo atbulas.

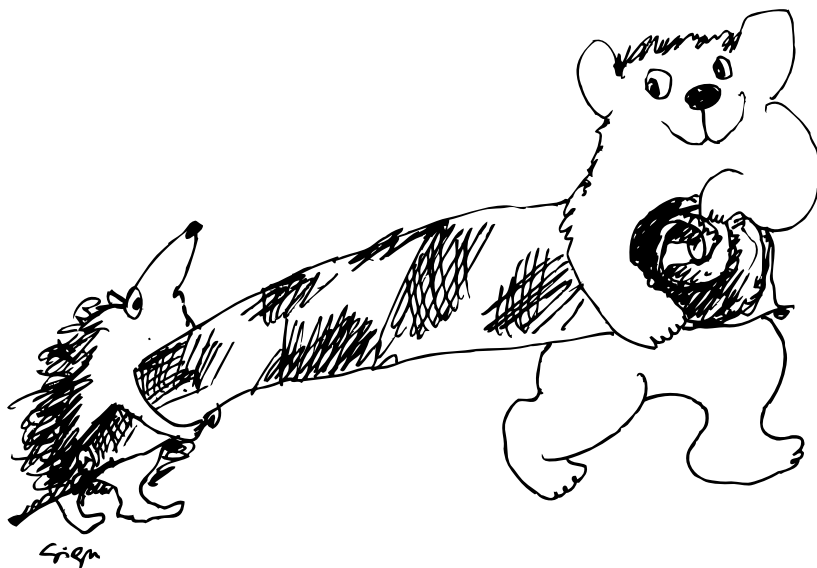
– Aha.

– Kada?

– Prisimeni, kai buvo Kiškio gimtadienis?

– Prisimenu, – pagalvojęs linktelėjo Ežiukas. – Nuostabus buvo dangus! Ar manai, kad jis – kupranugaryje?

– Ten, – ramiai linktelėjo Meškiukas.

– O jeigu mes jį surasime, atbėgs Kiškis ir vėl bus gimimo diena?

– Žinoma!

– O kodėl aš anksčiau šito kupranugario nesu matęs?

– Jis – klajoklis: tai vienur užklysta, tai kitur.

– O kur jo kupros?

– Na, ko dabar stoviniuoji? – supyko Meškiukas. – Šis kupranugaris – dangiškas: su dangumis ir be kuprų.

Ir jie pasileido prie daržinės.

Varna linksmai kraipėsi ant eglutės. Varnai buvo įdomu žiūrėti iš viršaus, kaip Ežiukas su Meškiuku paskubomis grįžta atgalios.

– Na štai, – atsiduso Meškiukas, kai jie su naujuoju dangumi pasiekė du kelmelius vidury lauko. – Dabar bus kaip tik!

– Ir iškart atbėgs Kiškis? – rabaždindamasis ant savojo kelmelio paklausė Ežiukas.

– O kur jis dėsias neatbėgęs?

Jiedu išskleidė dangų, ir iškart pasidarė tamsu.

– Tpfu! – supykęs nusispjovė Meškiukas. – Naktis! Ar tu mane matai?

– Ne-a, – atsakė Ežiukas.

– Aš tavęs taip pat nematau. Nyki rugsėjo naktis.

– Spalio, – patikslino Ežiukas. – Tokios būna spalio naktys.

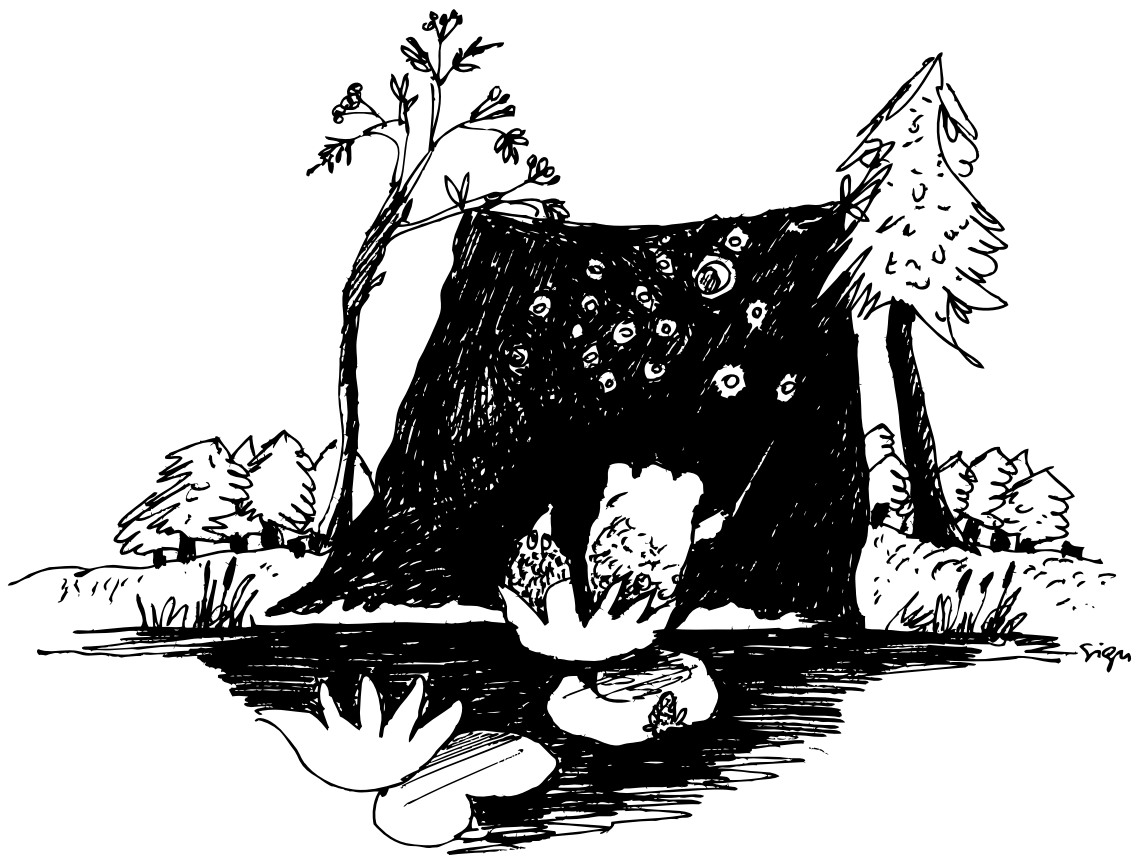
– Na, niekis. Štai, imk.
– O... o kas čia?
– Vytelė.
– Kam?
– Badyk.
– Ką badyti?
– „Ką, ką“! Vaje, koks nenuovokus! – suniurnėjo Meškiukas, čiupo vytelę ir ėmė badyti dangų. Tada viena po kitos sublykčiojo mažos ir didelės žvaigždės. Ežiukas sekė įkandin, bet nebadė.
– Kodėl nebadai? – stabtelėjęs paklausė Meškiukas.
– Aš bijau.
– Ko?
– Man gaila.
– Ir ko gi tau dabar gaila!?
– Dangaus, – atsakė Ežiukas.
– Tpfu, kad tave kur! Rado ko gailėtis! Štai, žiūrėk! – ir parodė Ežiukui, kaip tyliai pliaukšteli ir sidabriškai skimbčioja prakiurdamas dangus. – Badyk! Aš tuoj!
Ir nubėgo.
Ežiukas pakėlė vytelę ir pajudino žvaigždę.
Ir ji mirktelėjo Ežiukui.
O tada ryškiai tvykstelėjo, Ežiukas išsigando ir... netyčia pradūrė dangų.
Ir atsirado E ž i u k o žvaigždė.

Ji buvo tokia graži...

Sugrižo Meškiukas, ir žvaigždžių šviesoje buvo matyti, kad jis velka rąstą.

– Pagelbėk! – krioktelėjo Meškiukas, ir jie abu – paukšt! – pradūrė dangų rąstu, ir juodu dangumi nuplaukė mėnulis.

– Mėnulis!.. – Ežiukas su Meškiuku sutartinai atsiduso ir atsisėdo ant rąsto.

– Gaila, nėra Kiškio, jam taip pat patinka mėnulis, – neatitraukdamas akių nuo s a v o žvaigždės tarė Ežiukas. – Bet, žinai, Meškiuk, vis dėlto šis dangus – ne tas, kuris buvo per Kiškio gimtadienį.

– Ne tas! Žinoma, kad ne tas! Mes jį dar surasime!

– Klausyk, Meškiuk, daugiau mes jį nebekeiskime, gerai? – pasiūlė Ežiukas, neatplėšdamas akių nuo savo žvaigždės.

– Ko?

– Dangu.

– Hmm! Kaip nori, – burbtelejo Meškiukas. – Bet ten dar liko pusė kupranugario.

Danguje švietė mėnulis ir mirkčiojo žvaigždės, tačiau Ežiukas nenuleisdamas akių žiūrėjo į s a v o žvaigždę.

– Imkime ir padainuokime! – staiga pasiūlė jis. – Kai šitaip gera, būtinai reikia dainuoti.

– Tik pirmiau susėskime į valtį, – tarė Meškiukas. – Kai šitoks mėnulis, dainuoti geriausia valtyje.

Tylia vandens lelija, lyg valtimi, jie palengva plaukė upe. Meškiukas kartkarčiais kilstelėdavo vytelę ir pradurdavo dangų, o Ežiukas vis žiūrėjo ir žiūrėjo į s a v o žvaigždę.

Ir jie uždainavo:

*Lyg pupa į dangų kilis dainelė
Tyliai tyliai plaukiant upele.*

*Jei žibintas neapšviečia kelio –
Mes danguj išiebsim žvaigždeles.*

*Nors vėjai staugs,
Nors lis ledu,
Nekeiski dangaus,
Nes turėsi bėdų.*

Kaip sugauti debesį

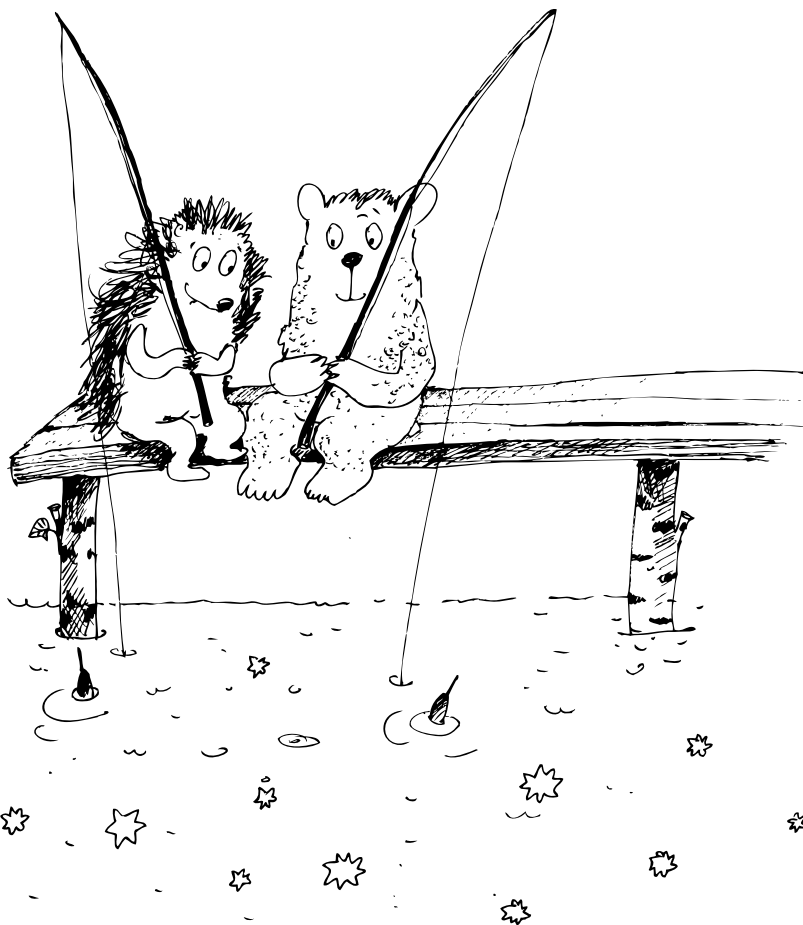
Kai atėjo metas skristi paukščiams į pietus, kai jau seniai buvo nuvytusi žolė ir nukritę nuo medžių lapai, Ežiukas tarė Meškiukui:

– Artinasi žiema. Eime, pameškeriokime paskutinį kartelį. Juk tu mėgsti žuvytes.

Pasiėmė jie meškeres ir nuėjo prie upės.

Prie upės buvo taip tylu, taip ramu, kad visi medžiai palenkė prie jos liūdnas savo galvas, o per vidurį palengva plaukė debesys. Debesys buvo pilki, gauruoti, ir Meškiuką suėmė baimė.

„O jeigu mes sugausime debesį? – pamanė jis. – Ką tada su juo darysime?“

– Ežiuk! – tarė Meškiukas. – Ką darysime, jeigu sugausime debesį?

– Nesugausime, – nuramino Ežiukas. – Debesys ant sausų žirnių nekimba! Štai jeigu gaudytume su pienių pūkeliais...

– Ar su piene galima pagauti debesį?

– Žinoma! – tarė Ežiukas. – Debesys ant pienių pūkelių ir tekimba!

Pradėjo temti.

Jie sėdėjo ant siauručio beržinio lieptelio ir žiūrėjo į vandenį. Meškiukas sekė akimis Ežiuko plūdę, o Ežiukas – Meškiuko. Buvo tylu tylu, ir plūdės aiškiai atsispindėjo vandenyje...

– Kodėl jos nekimba? – paklausė Meškiukas.

– Jos klausosi mūsų šnekų, – atsakė Ežiukas. – Rudeniop žuvys tampa labai smalsios!..

– Tuomet patylėkime.

Ir jiedu visą valandą sėdėjo tylėdami.

Staiga Meškiuko plūdė ėmė šokčioti ir giliai paniro.

– Kimba! – riktelėjo Ežiukas.

– Oi! – šuktelėjo Meškiukas. – Tempia!

– Laiky, laikyk! – šaukė Ežiukas.

– kažkas labai sunkus, – sušnibždėjo Meškiukas. – Pernai šioje vietoje nuskendo senas debesis. Gal čia – jis?..

– Laiky, laikyk! – kartojo Ežiukas.

Ūmai Meškiuko meškerė išlinko lanku, tada švilpdama atsitiesė – ir aukštai į dangų švystelėjo didžiulis raudonas mėnulis.

– Mėnulis! – sutartinai aiktelėjo Ežiukas ir Meškiukas.

O mėnulis kryptelėjo ir tyliai nuplaukė virš upės.

Ir tada paniro Ežiuko plūdė.

– Trauk! – sušnibždėjo Meškiukas.

Ežiukas mostelėjo meškere – ir aukštai į dangų, aukščiau už mėnulį, nuskriejo mažutė žvaigždė.

– Ta-a-aip... – nutęsė Ežiukas ir paėmė kitus du žirnius. – Dar bar – kad tik užtektų masalo!..

Pamiršę žuvis, jie kiaurą naktį gaudė žvaigždes ir primėtė jų pilną dangų.

O prieš aušrą, kai žirniai baigėsi, Meškiukas persisvėrė per lieptelį ir ištraukė iš vandens du oranžinius klevo lapus.

– Užvis geriausia gaudyti su klevo lapais! – tarė jis.

Ir buvo jau beužsnūstąs, kai kažkas smarkiai sugriebė kabliuką.

– Padėk!.. – sušnibždėjo jis Ežiukui. Ir jie, pavargę, mieguisti, dviese vargais negalais ištraukė iš vandens saulutę.

Ji nusipurtė vandenį, perėjo siauručiu liepteliu ir nusirito per lauką.

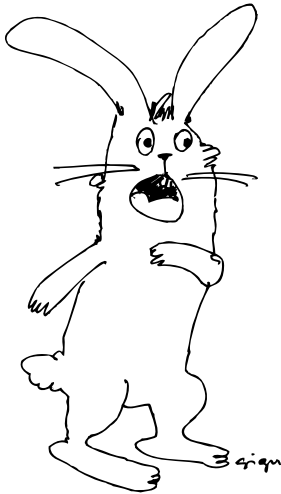
Aplinkui buvo tylu, gera, ir paskutiniai lapai lyg mažučiai laiveliai palengva plaukė upe.

Kas viską sumanė?

Ir vėl iškeliavo auksinė, saulėta diena. Ir vėl Meškiukas atėjo pas Ežiuką, nes pastaruoju metu jiedu susitikinėdavo Ežiuko namuose. Ir vėl Meškiuko laukė pintas krėslas, stovintis šalia pinto krėšliuko, kuriame jau sėdėjo Ežiukas.

Turiny

RUDUO	5
KAIP EŽIUKAS SU MEŠKIUKU KEITĖ DANGŲ	7
KAIP SUGAUTI DEBESĮ	16
KAS VISKĄ SUMANĖ?	19
KAIP EŽIUKAS SU MEŠKIUKU GAUDĖ RUDENĮ	23
SAUGOKITE GIEDRĄ	27
SALDŽIAME MORKŲ MIŠKE	31
SUTEMOSE	32
ŠALTAME DANGUJE	36
VOVERAITĖ	39
KARTŪS DŪMAI	41
RUDENINĖ ŽOLĖS DAINA	44
GRIAUSTINIS	47
GARSAI IR BALSAI	51
TU TIK PAŽIŪRĖK	53
JEIGU MANĖS IŠVIS NĖRA	56
KAIP PARYŠKINTI TYLĄ	59
RUDENINIAI LAIVAI	63
KUKUNĖ	69
NETERŠKITE MANO ŽEMĖS	73
RUDENINIS PARŠELIS	77
VARNE, VARNE	80
KAIP EŽIUKAS SU MEŠKIUKU IŠGELBĖJO VILKĄ	85
JUODASIS AKIVARAS	93
PUŠIES KANKORĖŽIS	95
LAISVAS RUDENS VĖJAS	98
KAIP ASILIUKAS SUSAPNAVO BAIŠŲ SAPNĄ	100
EŽIUK, NEŽIŪRĖK Į MANE ŠITAIP	104
ŪMĖDĖ	109
PASKUTINĖ SAULĖ	111

ŠILUMA	114
VAIVORYKŠTĖ	117
MES ATEISIME IR KVĖPUOSIME	121
PASKUTINĖS SAULUTĖS ŠVENTĖ	124
PRIEŠ ŽIEMĄ	127
ŽIEMA	129
SNINGA	131
VARNAS	133
KARTU SU ŽEME	136
DIDIS VARDAS BAŠIO	141
BATUOTAS ŽĄSINAS	145
VILKAS	148
PATIKLUS EŽIUKAS	150
PARŠELIS DYGLIAIS KAILINĖLIAIS	154
SNIEGO GĖLELĖ	157
KAIP ASILIUKAS, EŽIUKAS IR MEŠKIUKAS	
SUTIKO NAUJUOSIUS METUS	161
KAIP EŽIUKAS SU MEŠKIUKU PRISISAPNAVO	
KIŠKIUI	165
BAISUS ŽVĖRIS IŠ TOLIMOS ŠALIES	169
ŽALIASIS PAUKŠTIS	172
KAIP ASILIUKAS SIUVOSI KAILINIUS	174
AUSTRALŲ KERŠASIS	176
ŠKOTIŠKA BALADĖ	183
ŠILTĄ TYLŲ VIDURŽIEMIO RYŲĄ	186
TUO PAČIU METU	190
NĖ ŽODŽIO	194
GERASIS DRAMBLYS	197
KIŠKIS	200
ŽIEMOS PASAKA	202
PAVASARIS	205
ATLYDYS MIŠKE	207
POKALBIS	209
GAIDŽIŲ KARALIUS	212
SŪDYTOS KOJELĖS	216

MAŽASIS GYVASIS KAKTUSAS	219
EI, JŪS, STATINĖSE, KAS ESATE?	222
ŠULINYS	226
NEPAPRASTAS PAVASARIS	229
ŠVARŪS PAUKŠČIAI	230
MELSVI „KUKŪ“	233
PAVASARIO PASAKA	235
LABAI AČIŪ	237
SENAI TAIP REIKĖJO, KIŠKI!	240
PIENĖ IR KRIUKSIS	242
AUKSASPALVIS IR MINKŠTUČIUKAS	247
NENUSKRISK, PAUKŠTI, GIEDOK!	251
RYTAS	254
KAŽKAS	256
TU SKRISK! AŠ MOSUOJU SPARNAIS	259
TOKS MEDIS	263
KAIP EŽIUKAS ĖJO SUTIKTI AUŠROS	266
MĖNULIO TAKAS	268
SAULĖS ZUIKIS IR MEŠKIUKAS	272
DRAMBLYS	274
BANGINIS	277
VASARA	279
KAIP DRAMBLYS ĖJO Į SVEČIUS PAS EŽIUKĄ	281
KARTĄ SAULĖTĄ DIENĄ	285
KIŠKIS, ASILIUKAS, MEŠKIUKAS IR	
STEBUKLINGI DEBESYS	289
PRIE UPELIO	292
LEISKITE SU JUMIS PAPRIETĖMIAUTI	294
SMULKUTIS ŠILTAS LIETUS	297
KIŠKIO AUSYS	299
DŽIAUGSMAS	302
RAMUNĖLĖ	305
KAI TU PASLEPI SAULĘ, MAN LIŪDNA	313
KAIP EŽIUKAS SU MEŠKIUKU BLIZGINO	
ŽVAIGŽDES	315
EŽIUKAS RŪKE	317

EŽIUKO KALNAS	320
EŽIUKAS IR JŪRA	323
EŽIUKO DŽIAUGSMAS	325
SAPNAI	327
PAUKŠTIS	330
KVIESTINIAI PIETŪS	334
KAIP MEŠKIUKAS PERGUDRAVO LAIKĄ	337
NUOSTABIOJI STATINĖ	339
TRYS SKRUZDĖLĖS	342
MEILUS, PŪKUOTAS IR ŠOKINĖJA	346
BAISUS, PILKAS, GAURUOTAS	349
PASAKA DRAMBLIO IŠLEISTUVĖMS	352
SAULUTĖ KAMPE	355
SAULĖ	359
KEISTASIS MUZIKANTAS	363

Sergejus Kozlovas (1939–2010) buvo visiškai nešiuolaikiškas rašytojas, tylus, niekuomet apie save neprimenantis. Neverta ginčytis, kam jis rašė – vaikams ar suaugusiesiems. Jis buvo tiesiog pasakininkas, o jo sukurtame pasakų miške gali nutikti tai, kas nutinka ir tikrame gyvenime. Pagal rašytojo pasaką „Ežiukas rūke“ sukurtas neužmirštamas animacinis filmas, įtrauktas į geriausių XX a. animacinių filmų sąrašus. Už savo kūrybą S. Kozlovas 2009 m. buvo apdovanotas Kornejaus Čiukovskio premija.

„Ežiukas rūke“ – trumpų, švelnių ir pašėlusių pasakų rinktinė. Savo paprastumu, nonsenso stilistika, literatūrine verte šios trumpos istorijos prilygsta A. A. Milno „Mikei Pūkuotukui“, A. de Sent-Egziuperi „Mažajam princui“, tad knyga atvira ir patiems mažiausiems skaitytojams, ir didžiausiems literatūros smaguriams. Nuo padūkusio šėlsmo iki melancholiškos rimties – pačius subtiliausius pasakų paletės tonus išgavo iliustruoja Sigutė Ach.

Redaktorė **Danutė Ulčinskaitė**

Maketavo **Simonas Gutauskas**

Tiražas 1500 egz.

Išleido leidykla „Niekorimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Jei dar nemokate prietėmiauti, tikrai insite tai daryti, ypač jei šlapią rudens dangų pakeisite šiltu ir giliu vasaros vakaro skliautu. Ir jeigu po lietaus netikėtai pradės dygti nepažįstamos ausys, išmokssite nusiteikti filosofiškai – kartais jos tikrai išdygsta be Kiškio...

Po lietučio penktadienį iš žolės kyštelėjo kiškio ausys.

„Kodėl jis čia? – pamanė Meškiukas ir perskėlė pliauską. – Kiškis visada ateina šeštadieniais.“

Papūtė vėjas. Kiškio ausys sulingavo, bet ir vėl atsistojo stačios.

– Stebėtinos ausys! – burbtelėjo Meškiukas ir užsimojo kirvuku. – Ir vėjas joms nė motais...

Meškiukas atsisėdo ant trinkos ir pradėjo stebėti.

Ausys dar truputį ūgtelėjo.

Štai susilygino su pušimi, tada dar šiek tiek paūgėjo, smarkiai išsitempė ir pačiais galiukais įsirėmė į gauruotą dangų.

– Ausys! – šūktelėjo Meškiukas. – Kur jūsų Kiškis?

Ausys sukluso.

– Aš klausiu, kur jūsų Kiškis? – pakartojo Meškiukas.

Ausys pasitrynė viena į kitą, kažką sušnarėjo ir vėl išsitempė – nuo žemės iki dangaus.

– Ko tik nenutinka penktadieniais! – suniurnėjo Meškiukas ir pakilo nuo trinkos.

Tik internetu

www.niekorimto.lt

Akcijos ir ypatingi pasiūlymai

ISBN 978-9955-683-97-1

9 789955 683971